

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

02 травня 2024 р.

Київ

№ 2-рк

Київська міська рада

Про надання рекомендацій щодо здійснення заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції

Антимонопольний комітет України, розглянувши подання Департаменту досліджень і розслідувань ринків невиробничої сфери від 31.01.2024 № 130-08/23-п та відповідні матеріали,

ВСТАНОВИВ:

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

- (1) Рекомендації надаються Київській міській раді в порядку, передбаченому частиною третьою статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», з метою формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції щодо здійснення заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (2) В Антимонопольному комітеті України (далі – Комітет) розглянуто звернення громадянки, яка є особою з інвалідністю (далі – Заявниця), від 21.03.2023 б/н (вх. Комітету № 14-01/229-К від 23.03.2023) щодо неправомірних дій акціонерного товариства «Державний ощадний банк України» (далі – АТ «Ощадбанк») як одноосібного банку-учасника проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» під час перевипуску муніципальної картки «Картка киянина» (далі – Звернення).
- (3) Відповідно до інформації, наведеної у Зверненні, Заявниця звернулася до відділення АТ «Ощадбанк» з метою отримання муніципальної картки «Картка киянина» на заміну зіпсованої. Однак АТ «Ощадбанк» відмовило в перевипуску вказаної картки, обґрунтовуючи зазначене необхідністю погашення заборгованості, яка виникла у зв'язку з несплатою коштів за надання виписок із рахунку у вигляді СМС-повідомлень за картковим рахунком, відкритим до муніципальної картки «Картка киянина». Водночас встановлено, що Заявниця не надавала згоди на підключення СМС-повідомлень.
- (4) Відсутність у Заявниці муніципальної картки «Картка киянина» мало наслідком, зокрема, неможливість валідувати зазначену картку для проїзду в міському пасажирському транспорті міста Києва, що могло призвести до накладення штрафу під час здійснення контролю оплати проїзду.
- (5) Разом із цим у 2021 році Комітет розглянув справу № 130-26.13/78-21, розпочату за ознаками вчинення АТ «Ощадбанк» порушення законодавства про захист економічної

конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг із ведення карткових рахунків власників муніципальних карток «Картка киянина» шляхом вчинення дій суб'єкта господарювання, який займає монополієне (домінуюче) становище на ринку, що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (6) У межах розгляду справи встановлено, що в період червня 2016 року – грудня 2021 року АТ «Ощадбанк» було одноосібним учасником проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» та займало монополієне (домінуюче) становище на ринку послуг із відкриття та ведення карткових рахунків власників муніципальних карток «Картка киянина» із часткою 100 відсотків.
- (7) У вказаний період категорії мешканців міста Києва, які мають право на отримання муніципальних карток «Картка киянина», могли оформити останню лише в установах АТ «Ощадбанк». У свою чергу, АТ «Ощадбанк» як єдиний банк-учасник проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» самостійно встановлювало порядок та умови відкриття й ведення карткових рахунків у межах зазначеного проекту.
- (8) Так, АТ «Ощадбанк» встановило умову обов'язкового підключення платної послуги СМС-інформування:
- як умови отримання муніципальної картки «Картка киянина» (у період із червня 2016 року по липень 2021 року);
 - під час реєстрації в системі дистанційного банківського обслуговування (Web/Mobile-банкінг (Ощад 24/7) (у період із червня 2016 року по жовтень 2021 року).
- (9) У зв'язку з одноосібною участю АТ «Ощадбанк» у проекті «Муніципальна картка «Картка киянина» власники муніципальних карток «Картка киянина» були обмежені у виборі банку для отримання вказаної картки за прийнятними для них умовами обслуговування, тобто були змушені погоджуватися на встановлені АТ «Ощадбанк» умови надання послуги з відкриття та ведення карткових рахунків, відкритих до муніципальних карток «Картка киянина».
- (10) За результатами розгляду справи Комітет прийняв рішення від 31.12.2021 № 771-р, яким постановив:
1. Визнати, що у період з червня 2016 року по грудень 2021 року АТ «Ощадбанк» займало монополієне (домінуюче) становище на ринку послуг із відкриття та ведення карткових рахунків власників муніципальних карток «Картка киянина» у межах міста Києва, і не мало жодного конкурента на цьому ринку.
 2. Визнати дії АТ «Ощадбанк», які полягали:
 - у встановленні у період із червня 2016 року по липень 2021 року обов'язкової умови підключення платної послуги СМС-інформування для отримання муніципальної картки «Картка киянина»;
 - в обов'язковому підключенні платної послуги СМС-інформування (платних дистанційних каналів обслуговування) до муніципальних карток «Картка киянина» як умови доступу до системи дистанційного банківського обслуговування [Web/Mobile-банкінг (Ощад 24/7)] у період із червня 2016 року по жовтень 2021 року, — порушеннями законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку послуг із відкриття та ведення карткових рахунків власників муніципальних карток «Картка киянина», що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
 3. За кожне із вказаних порушень накласти на АТ «Ощадбанк» штраф у розмірі по 251 776 гривень.

- (11) Під час розгляду справи Комітет встановив, що порушення, які полягали в обов'язковому підключенні послуги СМС-інформування як умови отримання муніципальної картки «Картка киянина» та під час реєстрації в системі дистанційного банківського обслуговування (Web/Mobile-банкінг (Ощад 24/7), АТ «Ощадбанк» припинені.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРЕДСТАВНИЦЬКИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

2.1. Щодо особливостей діяльності органів місцевого самоврядування в місті Києві

- (12) Відповідно до абзацу першого частини першої статті 6 Закону України «Про столицю України – місто-герой Київ» місцеве самоврядування у місті Києві здійснюється територіальною громадою міста як безпосередньо, так і через Київську міську раду, районні в місті ради (у разі їх утворення) та їх виконавчі органи.
- (13) Частиною першою статті 9 Закону України «Про столицю України – місто-герой Київ» передбачено, що Київська міська рада є представницьким органом місцевого самоврядування та юридичною особою.
- (14) Статтею 10 Закону України «Про столицю України – місто-герой Київ» передбачено, що Київська міська рада має власний виконавчий орган, який утворюється Київською міською радою, підзвітний та підконтрольний Київській міській раді.
- (15) Київська міська рада відповідно до статей 5 та 10 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» входить до системи місцевого самоврядування та є органом місцевого самоврядування, що представляє відповідні територіальні громади та здійснює від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України, цим та іншими законами.
- (16) Частиною першою статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.
- (17) Пунктом 2 та пунктом 22 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» визначено, що виключно на пленарних засіданнях, зокрема, міської ради вирішуються питання:
- утворення і ліквідація постійних та інших комісій ради, затвердження та зміна їх складу, обрання голів комісій;
 - затвердження програм соціально-економічного та культурного розвитку відповідних адміністративно-територіальних одиниць, цільових програм з інших питань місцевого самоврядування.
- (18) Підпунктом 1 пункту «а» частини першої статті 34 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлено, що до відання виконавчих органів міських рад належать власні (самоврядні) повноваження зі встановлення за рахунок власних коштів і благодійних надходжень додаткових до встановлених законодавством гарантій щодо соціального захисту населення.
- (19) Відповідно до частин першої та третьої статті 11 Регламенту Київської міської ради, затвердженого рішенням Київської міської ради від 4 листопада 2021 року № 3135/3176 (далі – Регламент КМР):
- виконавчим органом Київради є Київська міська державна адміністрація, яка паралельно виконує функції державної виконавчої влади, що є особливістю здійснення виконавчої влади в місті Києві;
 - положення про департаменти, управління та інші структурні підрозділи виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) [(далі – ВО КМР (КМДА)] затверджуються Київською міською радою.

- (20) Згідно з абзацом першим частини четвертої статті 11 Регламенту КМР департамент, управління чи будь-який інший структурний підрозділ ВО КМР (КМДА) є підзвітним і підконтрольним постійній комісії Київради, до функціональної спрямованості якої належить питання діяльності відповідного структурного підрозділу, а також постійній комісії Київської міської ради, до функціональної спрямованості якої належить питання взаємодії Київської міської ради та її ВО КМР (КМДА).
- (21) Рішенням Київської міської ради від 19 червня 2014 року № 9/9 затверджено Положення про постійні комісії Київської міської ради (далі – Положення № 9/9).
- (22) За приписами частини першої статті 1 Положення № 9/9 постійні комісії Київської міської ради є органами Київської міської ради, що обираються з числа її депутатів для вивчення, попереднього розгляду і підготовки питань, які належать до їх відання, здійснення контролю за виконанням рішень ради та її виконавчого органу.
- (23) Частиною третьою статті 1 Положення № 9/9 визначено, що постійні комісії є підзвітними Київській міській раді та відповідальними перед нею.
- (24) Пунктом 15 частини першої статті 4 Положення № 9/9 регламентовано, що постійні комісії Київської міської ради за дорученням Київської міської ради, Київського міського голови, заступника міського голови - секретаря Київської міської ради або за власною ініціативою відповідно до функціональної спрямованості здійснюють контроль за виконанням, зокрема, рішень Київської міської ради.
- (25) Частиною першою статті 7 Положення № 9/9 визначено, що основними формами постійних комісій Київської міської ради є засідання та слухання у комісіях, а також у режимі онлайн у порядку, передбаченому Регламентом Київради.
- (26) Відповідно до частини третьої статті 10 Положення № 9/9 за результатами розгляду питання порядку денного постійна комісія може:
- ухвалити висновок;
 - ухвалити рекомендацію;
 - взяти інформацію до відома;
 - створити робочу групу;
 - надати відповідні доручення голові комісії та членам комісії;
 - прийняти інше доручення на виконання повноважень, визначених Положенням про комісії.
- (27) За приписами частини четвертої статті 10 Положення № 9/9 рекомендації, висновки та інші рішення постійних комісій Київської міської ради підлягають розгляду органами державної влади та місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, їх посадовими особами. Про результати розгляду рекомендацій, висновків та інших рішень постійних комісій Київської міської ради, а також вжиті заходи органи державної влади та місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, їх посадові особи повідомляють постійній комісії у встановлений законодавством термін.
- (28) Пунктом 7 частини другої статті 11 Положення № 9/9 визначено, що у протоколі засідання постійної комісії Київської міської ради зазначаються прийняті рекомендації, висновки та інші рішення постійних комісій Київської міської ради.

2.2. Щодо запровадження та функціонування багатофункціональних електронних карток «Картка киянина» і муніципальна картка «Картка киянина»

- (29) З метою підвищення соціального захисту малозабезпечених верств населення міста Києва, впорядкування механізмів надання пільг, їх обліку та адресності, розвитку безготівкових форм розрахунків Київська міська рада прийняла рішення від 17 квітня 2013 року № 104/9161 «Про запровадження в місті Києві багатофункціональної електронної пластикової картки «Картка киянина» (далі – Рішення № 104/9161).

- (30) Пунктом 6 Рішення № 104/9161 передбачалося, що ВО КМР (КМДА):
– залучає банківські установи та інших учасників для запровадження «Картки киянина» згідно із чинним законодавством України (підпункт 6.1);
– погоджує залучення банківських установ та інших учасників для запровадження «Картки киянина», що залучаються переможцем конкурсу з відбору потенційних виконавців робіт із впровадження інформаційно-телекомунікаційної системи «Картка киянина», відповідно до умов укладених договорів (підпункт 6.2).
- (31) Згідно з рішенням Київської міської ради від 28 липня 2020 року № 80/9159 Рішення № 104/9161 втратило чинність.
- (32) Відповідно до пункту 1 рішення Київської міської ради від 20 грудня 2018 року № 549/6600 «Про запровадження в місті Києві багатофункціональної електронної картки «Муніципальна картка «Картка киянина» (далі – Рішення № 549/6600) у місті Києві запроваджено багатофункціональну електронну картку «Муніципальна картка «Картка киянина» на базі багатофункціональної електронної пластикової картки «Картка киянина».
- (33) Згідно з пунктом 2 Рішення № 549/6600 багатофункціональна електронна картка «Муніципальна картка «Картка киянина» видається: особам, місце проживання яких зареєстровано в місті Києві та які мають право на пільги, доплати, допомоги, компенсації відповідно до законодавства України, на додаткові пільги, доплати, допомоги, компенсації, цільові адресні допомоги та інші заходи підтримки відповідно до актів Київської міської ради та ВО КМР (КМДА); особам, які взяті на облік як внутрішньо переміщені особи у місті Києві; курсантам вищих військових навчальних закладів міста Києва; особам, місце проживання яких зареєстровано в місті Києві; особам, які здійснюють трудову діяльність в місті Києві відповідно до законодавства України.
- (34) Пунктом 4 Рішення № 549/6600 передбачено, що комунальне підприємство «Головний інформаційно-обчислювальний центр» (далі – КП «ГІОЦ») визначено особою, уповноваженою залучати на договірних засадах учасників проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» за погодженням з Департаментом соціальної політики ВО КМР (КМДА), Департаментом інформаційно-комунікаційних технологій ВО КМР (КМДА), а також заступниками голови Київської міської державної адміністрації, які забезпечують здійснення повноважень ВО КМР (КМДА) в галузі соціального забезпечення та соціального захисту населення, а також у сфері інформатизації, інформаційно-комунікаційних систем та технологій.
- (35) Пунктом 5 Рішення № 549/6600 передбачено, що КП «ГІОЦ» забезпечує:
– залучення на договірних засадах учасників проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» згідно із цим рішенням (підпункт 5.1);
– приведення договірних відносин з учасниками проекту «Картка киянина» у відповідність із вимогами цього рішення (підпункт 5.3).
- (36) За приписами пункту 12 Рішення № 549/6600 контроль за виконанням цього рішення покладено на постійну комісію Київської міської ради з питань охорони здоров'я та соціального захисту та постійну комісію Київської міської ради з питань транспорту, зв'язку та реклами.
- (37) Відповідно до пункту 1.3 Положення про багатофункціональну електронну картку «Муніципальна картка «Картка киянина», затвердженого Рішенням № 549/6600 (далі – Положення):
– муніципальна картка «Картка киянина» – це матеріальний або віртуальний багатофункціональний електронний засіб, у тому числі у формі електронного платіжного засобу, на будь-якому носії, за допомогою якого надаються пільги, доплати, допомоги, компенсації, цільові адресні допомоги та інші заходи підтримки, сервіси, послуги, знижки її утримувачам на території міста Києва;

– банк-учасник проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» – юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків, залучена до проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» на підставі договору з КП «ГІОЦ» та здійснює випуск муніципальних карток «Картка киянина».

- (38) Відповідно до пункту 4.2 Положення для отримання муніципальної картки «Картка киянина» особа подає заяву, в паперовому або електронному вигляді, з використанням інтегрованої системи електронної ідентифікації, яка дає змогу однозначно встановлювати особу, до банку-учасника проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» або іншого пункту оформлення та видачі муніципальної картки «Картка киянина».
- (39) За приписами підпункту 4.6.3 пункту 4.6 Положення банки-учасники проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» не можуть відмовляти у прийнятті документів від осіб, зазначених в пункті 4.1 цього Положення¹, та в будь-який спосіб вимагати від осіб придбання інших банківських продуктів або послуг як умову оформлення та видачі муніципальної картки «Картка киянина».

3. УЧАСНИКИ ПРОЕКТІВ «КАРТКА КИЯНИНА» ТА «МУНІЦИПАЛЬНА КАРТКА «КАРТКА КИЯНИНА»

- (40) Як зазначено вище, з метою підвищення соціального захисту малозабезпечених верств населення міста Києва, впорядкування механізмів надання пільг, їх обліку та адресності, розвитку безготівкових форм розрахунків у квітні 2013 року Київська міська рада прийняла Рішення № 104/9161 про запровадження в місті Києві проекту «Картка киянина», у межах якого відповідним категоріям громадян відкриваються банківські рахунки та видаються банківські картки.
- (41) Відповідно до Рішення № 104/9161 на ВО КМР (КМДА) покладался обов'язок із залучення банків та інших учасників до участі в реалізації проекту «Картка киянина».
- (42) За приписами Рішення № 549/6600 (прийнятого у зв'язку із втратою чинності Рішенням № 104/9161) банк-учасник проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» залучається до вказаного проекту на підставі договору з КП «ГІОЦ» та здійснює випуск муніципальної картки «Картка киянина».
- (43) З урахуванням того, що на дату прийняття Рішення № 549/6600 (грудень 2018 року) учасником проекту «Картка киянина» було лише АТ «Ощадбанк», та у зв'язку з приведенням КП «ГІОЦ» договірних відносин з АТ «Ощадбанк» у відповідність із Рішенням № 549/6600, з грудня 2018 року АТ «Ощадбанк» є єдиним банком-учасником проекту «Муніципальна картка «Картка киянина».
- (44) Інформація, наведена на офіційному вебсайті Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), свідчить про те, що на цей час реєстрацію та видачу муніципальних карток «Картка киянина» здійснює учасник проекту – АТ «Ощадбанк». Для оформлення муніципальної картки «Картка киянина» потрібно звертатися до найближчого відділення зазначеного банку².

¹ Аналогічні категорії фізичних осіб зазначені також у пункті 2 Рішення № 549/6600.

² https://kyivcity.gov.ua/pilhy_dovidky_ta_sotsialni_zakhyst/kartka_kyianyna/oformlennya_munitsipalno_kartki_kartka_kyianina/

4. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНИКАЮТЬ ПІД ЧАС БАНКІВСЬКОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ПРОЄКТУ «МУНІЦИПАЛЬНА КАРТКА «КАРТКА КИЯНИНА»

- (45) Департамент соціальної політики ВО КМР (КМДА) (далі – Департамент) листом від 04.09.2023 № 051-14803 (вх. № 5-08/10831 від 05.09.2023) повідомив Комітет, що до Департаменту надходили звернення власників муніципальних карток «Картка киянина», у яких зазначалося про проблемні питання, які виникають під час обслуговування АТ «Ощадбанк» муніципальної картки «Картка киянина», зокрема:
- нав'язування АТ «Ощадбанк» власникам муніципальної картки «Картка киянина» додаткових послуг (наприклад, відкриття кредитної лінії);
 - відмова АТ «Ощадбанк» в оформленні муніципальної картки «Картка киянина»;
 - встановлення АТ «Ощадбанк» вимоги внесення коштів як передумови отримання муніципальної картки «Картка киянина»;
 - встановлення АТ «Ощадбанк» вимоги оформлення пенсії в АТ «Ощадбанк» як передумови отримання муніципальної картки «Картка киянина».
- (46) За результатами розгляду звернень Департамент повідомляв заявників про те, що відповідно до статті 5 Закону України «Про банки і банківську діяльність» органам державної влади і органам місцевого самоврядування забороняється будь-яким чином впливати на керівництво чи працівників банків у ході виконання ними службових обов'язків або втручатись у діяльність банку, за винятком випадків, передбачених законом.
- (47) При цьому Департамент у відповідях заявникам зазначав про те, що банки-учасники проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» не можуть відмовляти у прийнятті документів від громадян та в будь-який спосіб вимагати від громадян придбання інших банківських продуктів або послуг як умову оформлення та видачі муніципальної картки «Картка киянина».
- (48) Разом із цим відповідно до підпункту 4.13 Положення підставою для відмови у видачі муніципальної картки «Картка киянина» є надання особою неповного пакету документів, визначених пунктом 4.2 цього Положення, або у разі якщо особа не підпадає під категорію осіб, зазначену в пункті 4.1 цього Положення. Інших підстав для відмови не передбачено.
- (49) У зв'язку з тим, що видача муніципальних карток «Картка киянина» можлива лише в установах банків-учасників проекту «Муніципальна картка «Картка киянина», залучених до вказаного проекту в порядку, передбаченому Рішенням № 549/6600, категорії громадян, які мають право на отримання муніципальної картки «Картка киянина», обмежені у виборі банку, у якому можна оформити вказану картку, та, як наслідок, обмежені в отриманні послуг за прийнятними для них умовами.
- (50) Крім цього, слід враховувати, що банківські картки, які випускаються поза межами проекту «Муніципальна картка «Картка киянина», та банківські картки інших банків не передбачають такого переліку послуг соціального характеру, які можна отримати, використовуючи муніципальну картку «Картка киянина».
- (51) Відповідно особи, які отримали або мають намір отримати муніципальну картку «Картка киянина», не можуть обрати інші карткові продукти, які б надавали спектр послуг, передбачений муніципальною картою «Картка киянина».
- (52) Тобто особи, які зацікавлені в отриманні соціальних послуг, які надає муніципальна картка «Картка киянина», не можуть отримати їх іншим способом, ніж оформлення вказаної картки в банку-учаснику проекту «Муніципальна картка «Картка киянина».
- (53) Разом із цим частинами першою та третьою статті 55 Закону України «Про банки і банківську діяльність» передбачено, що:

– відносини банку з клієнтом регулюються законодавством України, нормативно-правовими актами Національного банку України та угодами (договорами) між клієнтом та банком;

– банкам забороняється вимагати від клієнта придбання будь-яких товарів чи послуг від банку або від спорідненої чи пов'язаної особи банку як обов'язкову умову надання банківських послуг.

- (54) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монополієм (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополієне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (55) Частиною першою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.
- (56) За приписами статті 17 Закону України «Про захист економічної конкуренції» забороняються дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), що полягають у створенні умов для вчинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції чи їх легітимації.
- (57) Підпунктом 4.6.3 пункту 4.6 Положення встановлено, що банки-учасники проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» не можуть відмовляти у прийнятті документів від осіб, зазначених у пункті 4.1 цього Положення, та в будь-який спосіб вимагати від осіб придбання інших банківських продуктів або послуг як умову оформлення та видачі муніципальної картки «Картка киянина».
- (58) Крім цього, відповідно до Договору про співробітництво в рамках проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» (далі – Договір), наданого КП «ГІОЦ» листом від 12.09.2023 № 303-3715 (вх. № 8-08/11163 від 12.09.2023), банк-учасник вказаного проекту за цим договором повинен, зокрема:
- забезпечувати реалізацію проекту в межах своєї компетенції та з дотриманням законодавства про банківську діяльність, актів Київської міської ради, ВО КМР (КМДА);
 - забезпечити належне функціонування та обслуговування держателів муніципальних карток «Картка киянина» відповідно до вимог законодавства.
- (59) Однак банк-учасник, визначаючи порядок та умови надання банківських послуг власникам муніципальних карток «Картка киянина», може встановлювати невідгідні умови обслуговування вказаних карток та/або обмежувати доступ до використання спектра послуг, які надає вказана картка, що може призвести до додаткових витрат власників муніципальних карток «Картка киянина» та неможливості отримання ними пільг, доплат, інших заходів підтримки.
- (60) Пунктом 12 Рішення № 549/6600 передбачено, що контроль за виконанням цього рішення покладено на постійну комісію Київської міської ради з питань охорони здоров'я та соціального захисту та постійну комісію Київської міської ради з питань транспорту, зв'язку та реклами.
- (61) Разом із цим у Рішенні № 549/6600, інших розпорядчих документах Київської міської ради, Договорі відсутній порядок (процесуальні засади, процедури тощо), який

передбачав би вжиття заходів, спрямованих на запобігання, виявлення та реагування на невиконання банками вимог підпункту 4.6.3 пункту 4.6 Положення щодо заборони відмовляти у прийнятті документів від осіб, які мають право на отримання муніципальної картки «Картка киянина», або встановлення вимоги придбання інших банківських продуктів або послуг як умову оформлення та видачі муніципальної картки «Картка киянина».

- (62) Крім того, за наявною в Комітеті інформацією [(лист Департаменту від 04.09.2023 № 051-14803 (вх. № 5-08/10831 від 05.09.2023)], ВО КМР (КМДА) та/або структурні підрозділи ВО КМР (КМДА) не вживали заходів реагування на випадки недотримання банком-учасником проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» вимог підпункту 4.6.3 пункту 4.6 Положення.
- (63) Відсутність чітко врегульованих процесуальних засад, спрямованих на запобігання, а також своєчасне виявлення та реагування на невиконання вимог підпункту 4.6.3 пункту 4.6 Положення, створює передумови для встановлення учасниками проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» необґрунтованих додаткових умов оформлення муніципальної картки «Картка киянина» особам, які мають право на її отримання, та до вчинення банками-учасниками вказаного проекту дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

5. ВИСНОВКИ

- (64) Відповідно до підпункту 4.6.3 пункту 4.6 Положення банкам-учасникам проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» заборонено відмовляти особам, які мають право на отримання муніципальної картки «Картка киянина», у прийнятті документів та в будь-який спосіб вимагати від осіб придбання інших банківських продуктів або послуг як умову оформлення та видачі муніципальної картки «Картка киянина».
- (65) Водночас, як зазначалося вище, до Департаменту зверталися власники муніципальних карток «Картка киянина» з метою вирішення питання нав'язування банком-учасником проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» додаткових послуг під час оформлення муніципальної картки «Картка киянина» або відмови у видачі вказаної картки. Однак Департамент не вжив заходів щодо врегулювання питання застосування банком-учасником проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» підпункту 4.6.3 пункту 4.6 Положення.
- (66) Враховуючи відсутність вибору банківської установи для оформлення муніципальної картки «Картка киянина», особи, які мають право на отримання вказаної картки, змушені були погоджуватися на не вигідні для них умови банківського обслуговування, що мало наслідком виникнення витрат або обмеження доступу до користування можливостями муніципальної картки «Картка киянина» (наприклад, отримання соціальної допомоги, пільгового проїзду в міському пасажирському транспорті міста Києва).
- (67) Відсутність чітко визначених процесуальних засад та процедур, спрямованих на запобігання, а також своєчасне виявлення та реагування на невиконання банками-учасниками проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» вимог підпункту 4.6.3 пункту 4.6 Положення, може призвести до встановлення ними не вигідних умов обслуговування власників муніципальних карток «Картка киянина» та до вчинення дій, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (68) Відповідно до частини другої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкти господарювання, органи влади, органи місцевого самоврядування, а також органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.
- (69) Абзацом першим частини четвертої статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» встановлено, що державний контроль за додержанням законодавства про

захист економічної конкуренції, захист інтересів суб'єктів господарювання та споживачів від його порушень здійснюються органами Комітету.

- (70) Частиною п'ятою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що органи влади, органи місцевого самоврядування, органи адміністративно-господарського управління та контролю зобов'язані сприяти Комітету у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, обмеження монополізму та контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (71) За приписами пункту 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» у сфері формування та реалізації конкурентної політики, сприяння розвитку конкуренції, нормативного і методичного забезпечення діяльності Комітету та застосування законодавства про захист економічної конкуренції Комітет має повноваження надавати обов'язкові для розгляду рекомендації та вносити до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, установ, організацій, суб'єктів господарювання, об'єднань пропозиції щодо здійснення заходів, спрямованих на обмеження монополізму, розвиток підприємництва і конкуренції, запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, а також щодо припинення дій або бездіяльності, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

Враховуючи викладене, з метою здійснення заходів, спрямованих на запобігання порушенням законодавства про захист економічної конкуренції під час реалізації проекту «Муніципальна картка «Картка киянина», на підставі пункту 5 частини третьої статті 7 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» Антимонопольний комітет України надає Київській міській раді такі обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Вжити заходів, спрямованих на врегулювання процесуальних засад (процедур) запобігання, виявлення та реагування на невиконання банками-учасниками проекту «Муніципальна картка «Картка киянина» вимог Положення про багатофункціональну електронну картку «Муніципальна картка «Картка киянина», затвердженого рішенням Київської міської ради від 20 грудня 2018 року № 549/6600 «Про запровадження в місті Києві багатофункціональної електронної картки «Муніципальна картка «Картка киянина».

Рекомендації Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами та особами, яким вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій повідомити Антимонопольний комітет України у 30-денний строк із дня їх отримання.

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО